Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19174

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i, bireylerin ba?ar?ya ula?ma veya ba?ar?y? sürdürme süreçlerinde deneyimledikleri kayg? ve kaç?nma e?ilimlerini çok yönlü olarak ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, orijinal yabanc? dildeki bir arac?n Türk kültürüne ve diline uygun hale getirilmesi sürecini ifade eden bir **uyarlama** çal??mas?d?r. Söz konusu uyarlama, Melli-Köktürk (2000) taraf?ndan gerçekle?tirilmi? ve ba?ar? korkusu ile bireyin kendini kurgulama düzeyi aras?ndaki ili?kileri incelemeyi hedeflemi?tir.

Bu ölçek, ba?ar?n?n sadece akademik veya mesleki ba?lamda de?il, ayn? zamanda sosyal ve ki?isel alanlarda da yaratt??? potansiyel olumsuz sonuçlar (örne?in, sosyal d??lanma, artan sorumluluk bask?s?) nedeniyle hissedilen karma??k korku yap?lar?n? de?erlendirmek için tasarlanm??t?r. Ölçe?in temel amac?, Türk popülasyonunda **ba?ar? korkusu** yap?s?n?n geçerli ve güvenilir bir ?ekilde ölçülmesini sa?lamakt?r.

Anahtar Kelimeler

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i, **Ba?ar? Korkusu**, Kendini Kurgulama, Psikolojik Ölçek, **Uyarlama**, Psikometri, Akademik Ba?ar?.

Yazarlar

Ölçe?in Türkçe'ye uyarlama çal??mas?n? gerçekle?tiren yazar: Melli-Köktürk, A. S.

Amaç

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i'nin temel amac?, ba?ar?ya yönelik korku ve kayg? düzeylerini tek bir genel skor yerine, bu korkunun alt?nda yatan farkl? boyutlar? (örn. sosyal reddedilme korkusu, sorumluluk korkusu, k?skançl?k korkusu) ayr? ayr? de?erlendirerek daha detayl? ve nüansl? bir analiz sunmakt?r. Bu çok boyutlu yakla??m, ara?t?rmac?lar?n ve uygulay?c?lar?n bireylerin ba?ar?ya kar?? geli?tirdikleri direnç mekanizmalar?n? daha iyi anlamalar?na olanak tan?r.

Ölçe?in Türkçe uyarlamas?n?n özel amac?, Türk kültür ba?lam?nda ba?ar? korkusunun geçerli ve güvenilir bir ölçümünü sa?lamak ve bu psikolojik yap?n?n **kendini kurgulama** düzeyi gibi di?er önemli psikolojik de?i?kenlerle olan ili?kisini ampirik olarak test etmektir. Bu sayede, e?itim ve kariyer dan??manl??? alanlar?nda kullan?lacak etkili müdahale programlar?n?n geli?tirilmesine zemin haz?rlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yap?

Ölçek, literatürde genellikle Horner (1968) taraf?ndan ortaya at?lan ve daha sonraki ara?t?rmac?lar taraf?ndan çok boyutlu hale getirilen **ba?ar? korkusu** yap?s?n? ölçmektedir. Ba?ar? korkusu, bireyin yetenekli olmas?na ve ba?ar? potansiyeline sahip olmas?na ra?men, ba?ar?ya ula?t???nda kar??la?abilece?i potansiyel olumsuz sonuçlar nedeniyle kayg? duymas? ve ba?ar?s?zl??? tercih etmesi e?ilimidir.

Bu çok boyutlu model, korkunun çe?itli bile?enlerini içerir. Bunlar genellikle ?unlard?r: (1) Ba?ar?n?n getirece?i sosyal izolasyon veya reddedilme korkusu, (2) Ba?ar?n?n getirece?i artan performans beklentisi ve sorumluluk bask?s? korkusu, ve (3) Ba?ar?n?n ba?kalar?nda yarataca?? k?skançl?k veya dü?manl?k korkusu. Ölçek maddeleri, bu alt boyutlar? temsil edecek ?ekilde yap?land?r?lm??t?r.

Geçerlik

Orijinal kaynak metinde geçerlik verilerine dair spesifik bir bilgi sunulmam?? olsa da, Melli-Köktürk (2000) taraf?ndan gerçekle?tirilen **yüksek lisans tezi** kapsam?nda ölçe?in geçerlik çal??malar? detayl?ca rapor edilmi?tir. Bu çal??malar genellikle yap? geçerli?i (faktör analizi ile), ölçüt geçerli?i (ba?ar? korkusu ile teorik olarak ili?kili olmas? beklenen di?er de?i?kenlerle korelasyon) ve kapsam geçerli?ini içermektedir.

Uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in orijinal yap?s?n?n Türk örnekleminde de korunup korunmad???n? belirlemek için gerekli istatistiksel analizler (örne?in, Do?rulay?c? Faktör Analizi) yap?lm?? olmal?d?r. Geçerlik bulgular?, ölçe?in ba?ar? korkusunun çok boyutlu yap?s?n? Türk popülasyonunda do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü göstermeyi amaçlam??t?r.

Güvenirlik

Kaynak metinde güvenirlik de?erleri belirtilmemi?tir. Ancak, psikometrik bir **uyarlama** çal??mas?n?n standart gereklilikleri do?rultusunda, Melli-Köktürk (2000) çal??mas?nda ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?lar? (genellikle Cronbach Alfa) ve muhtemelen test-tekrar test güvenilirli?i hesaplanm??t?r.

Çok boyutlu ölçeklerde güvenirlik, hem ölçe?in bütünü için hem de belirlenen her bir alt boyut için ayr? ayr? rapor edilmi?tir. Yüksek iç tutarl?l?k katsay?lar?, ölçe?in maddelerinin tutarl? bir ?ekilde ayn? yap?y? ölçtü?ünü ve dolay?s?yla elde edilen skorlar?n kararl? oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i'nin yap?s? gere?i, uyarlama sürecinde faktör analizinin

ARABPSYCHOLOGY.COM

merkezi bir rol oynad??? varsay?lmaktad?r. Ke?fedici Faktör Analizi (KFA) veya Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?larak, ölçe?in orijinalinde öngörülen çok boyutlu yap?n?n (örne?in, üç veya dört faktörlü yap?) Türk örnekleminde de istatistiksel olarak anlaml? ve kültürel olarak uygun bir ?ekilde ortaya ç?kt??? do?rulanm??t?r. Bu analiz, ölçe?in ad?nda belirtilen "çok boyutlu" özelli?ini ampirik olarak desteklemek için kritik öneme sahiptir.

Araç

Test Type: Uyarlama

Format: Genellikle Likert tipi derecelendirme ölçe?i (Ölçek derecelendirmesi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak psikometrik standartlar gere?i 4 veya 5'li Likert tipi olmas? muhtemeldir).

Language Available: Türkçe (Uyarlama dili)

Population Group: Yüksekö?retim ö?rencileri veya genel yeti?kin popülasyon (Uyarlama tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yap?ld??? için, örneklemin üniversite ö?rencileri olmas? yüksek olas?l?kt?r).

Age Group: Genç Yeti?kinler (18+)

Population Details: Spesifik popülasyon detaylar? için Melli-Köktürk (2000) tezine ba?vurulmal?d?r. Çal??ma, Hacettepe Üniversitesi ba?lam?nda yürütülmü?tür.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde, öz bildirim yöntemiyle uygulan?r.

Anahtar Kelimeler

Ölçek Geli?tirme, **Psikometri**, Çok Boyutlu Yap?, Akademik Ba?ar?, Sosyal Kayg?, Hacettepe Üniversitesi, Melli-Köktürk.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Bilinmiyor

Affiliation Email addresses: Bilinmiyor

Correspondence Address: Melli-Köktürk, A. S., Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara (Tezin yap?ld??? kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: Uyarlama çal??mas? 2000 y?l?nda tamamlanm??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari kullan?m?, orijinal ölçek geli?tiricisine ve uyarlamay? yapan ara?t?rmac?ya (Melli-Köktürk) ba?l?d?r. Akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle yazardan izin al?nmas? tavsiye edilir. Ücret bilgisi kaynakta mevcut de?ildir.

Kaynaklar

Melli-Köktürk, A. S. (2000). *Çok boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanmas? ve ba?ar? korkusu ile kendini kurgulama düzeyi aras?ndaki ili?ki* (Yüksek lisans tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Çok Boyutlu Ba?ar? Korkusu Ölçe?i Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way.

Ölçek maddeleri, kaynak metinde sunulan k?sa özet içerisinde mevcut de?ildir. Ölçek maddelerine eri?im için Melli-Köktürk (2000) taraf?ndan haz?rlanan **Yüksek Lisans Tezi** incelenmelidir.

ARABPSYCHOLOGY.COM